

Arūno Gelūno vadovaujama Kultūros ministerija iš bibliotekininkų, muziejininkų ir kitų kultūros darbuotojų atima patalpas, kuriose jie keldavo kvalifikaciją. Uždarymo motyvas - taupymas. Tačiau... Kultūros ministerija, aišku, į savo balansą perima dvi poilsiavietes Nidoje. Viena iš idėjos pasirūpinti ministerija autorių - kultūros viceministrė Nijolė Laužikienė, prieš užimdama šias svarbias kultūrai pareigas triūsė Klaipėdos savivaldybės administracijos Socialinio departamento direktore.

Prisidengė taupymu

Sprendimą likviduoti Lietuvos kultūros darbuotojų centrą Vyriausybė priėmė pačią pirmą dieną po daugiau nei mėnesį trukusių savo atostogų - praėjusios savaitės posėdyje. Kultūros ministras Arūnas Gelūnas teisinosi, kad taip pasielgta reaguojant į Saulėlydžio komisijos ir Kultūros ministerijos veiklos išorės audito pasiūlymus centrą panaikinti, vietoj to darbuotojų tobulinimo paslaugas perkant iš privatininkų.

„Likvidavus centrą, bus optimizuotas kultūros valdymo srities biudžetinių įstaigų skaičius, veiksmingiau panaudojamos biudžeto lėšos. Kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo paslaugą pirks Kultūros ministerija“, - tvirtino A.Gelūnas.

Įtikino ne visus

Iš pirmo žvilgsnio viskas atrodo gražiai: esą naikinamas valdininkijos perteklius, bus sutaupyta mokesčių mokėtojų pinigų. Tačiau, deja, tuo netiki valstybės finansus valdančios institucijos.

„Nutarimą lydinčioje medžiagoje nepateikta informacija, pagrindžianti, kad, likvidavus Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centrą, valstybės biudžeto lėšos bus naudojamos ekonomiškiau“, - abejoja finansų viceministras Edmundas Žilevičius.

O patys kultūros darbuotojai įtaria, kad centras naikinamas tik dėl jo valdomo turto itin geroje vietoje: pagrindinio pastato ir viešbučio sostinės Žvėryno rajone ir dviejų jo valdomų vilų Nidoje, kurios oficialiai vadinamos centro mokymo baze. Šis turtas pereis Kultūros ministerijos, kuri iki šiol neturėjo nuosavų poilsiaviečių, žinion.

Neklausė jokių argumentų

Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro direktorė Lina Banienė neabejoja, kad kvalifikacijos kėlimo paslaugas pirkti rinkoje, jei iš viso bus perkama, tikrai nebus pigiau.

„Esu beveik šimtu procentų įsitikinusi, kad tikrai ne. Centro finansavimas nedidelis, o pirkimas rinkoje, kai seminarų kainos tokios didelės... Utopija, kad bus pigiau. Ir iš viso aš to pirkimo neįsivaizduoju. Per metus pas mus tobulinasi apie 3,5 tūkst. kultūros darbuotojų, o centro išlaikymas per metus kainuoja vos 846 tūkst. litų. Dabar laukiame, kada bus sudarytos likvidacinės komisijos. Visos ministerijos turi tobulinimosi centrus, naikinamas tik šitas, nors jis - pats reikalingiausias. Reikalingiausias, nes kultūra ir taip yra mažiausiai finansuojama iš visų sričių“, - teigė L. Banienė.

Turto gviešis ministerija

Likviduojamo centro direktorė sakė nežinanti, kam atiteks puikiose vietose stovintis centro turtas. Ji tik girdėjusi iš ministerijos juristės, kad jį perims pati ministerija. Pasak centro direktorės, dvi Nidoje esančios vilos yra nešildomos, todėl veikia tik balandžio-rugsėjo mėnesiais. Oficialiai jos skirtos Tomo Mano festivalio dalyviams apgyvendinti ir panašioms reikmėms.

„Bet yra įkainiai, galima išsinuomoti kambarius. Tačiau vietų tik 24, todėl retai kada būna laisvų vietų. Tikrai negaliu tvirtinti, kad niekas iš Kultūros ministerijos ten neatvažiuoja poilsiauti. Tokio

tyrimo aš nevykdžiau“, - sakė L.Banienė.

Keisti sutapimai

To paties centro kultūros projektų vadovė Rasa Bartkutė dar prieš Vyriausybei priimant sprendimą dėl centro uždarymo viešu laišku norėjo atkreipti politikų dėmesį, kad tai sukels skaudžių pasekmių, ir ragino kultūros darbuotojus pareikšti neigiamą nuomonę.

„Noriu jūsų visų paklausti, ar nors vienas žinote, iš ko ir už kokius pinigus bus perkamos mokymo ir kvalifikacijos kėlimo paslaugos? Kas spręs, ko jus reikia mokyti? Kur tai bus vykdoma? Tai tik keli klausimai, į kuriuos atsakymo nė vienas iš jūsų nežinote“, - rašė R.Bartkutė.

Pasak jos, Kultūros ministerija visuomet lyg atsitiktinai svarbiausius sprendimus priima šventiniu laikotarpiu, kad žmonės nieko nepastebėtų.

„Paskutiniu metu jau tendencija tapo tai, kad svarbios žinios Kultūros ministerijos yra išplatintos per šventes. Per Jonines buvo paskelbta, kad dalis Valdovų rūmams skirtų lėšų nukreipiama žydų bibliotekai, na, o per pačią Žolinę - kad naikinamas šis centras. Gal tai tik sutapimas...“ - svarstė R.Bartkutė.

Neatitiks lūkesčių

Kultūros ministeriją ir Vyriausybę į protą bandė atvesti ir kultūros centrų darbuotojai, susibūrę į asociaciją ir nusiuntę kreipimąsi su paaiškinimais. Tačiau jų argumentai taip ir nebuvo išgirsti.

„Nesulaukėme iš viso jokios reakcijos. Viską padarė taip staigiai, skubiai, vasarą. Kultūros srityje vadovautis vien finansiniais rodikliais negalima“, - „Respublikai“ sakė Kultūros centrų asociacijos prezidentas Romas Matulis.

Anot jo, kultūros kūrimo, saugojimo, skleidimo procesuose svarbiausias veiksnys yra kūrybingi, profesionalūs ir motyvuoti kultūros darbuotojai. Norint išlaikyti jų konkurencingumą, kūrybiškumą, būtinas kryptingas naujaisių įgūdžių įgijimas. O uždarius centrą tobulinti darbuotojus bus daug sunkiau.

Pasak R. Matulio, didžioji kūrėjų dalis gyvena regionuose, gauna minimalią algą, todėl kelti kvalifikaciją turi labai ribotas galimybes arba visai jų neturi.

Interesas - išparceliuoti

Lietuvos kultūros darbuotojų profesinės sąjungos ir Lietuvos bibliotekininkų profesinės sąjungos pirmininkas Juozas Rimkus irgi netiki gerais Kultūros ministerijos norais.

„Visų pirma labai smarkiai abejoju, kad iš tikro bus sutaupyta ir ar iš viso norima sutaupyti. Bijau, kad problema yra daug rimtesnė. Kadangi bendradarbiaujame ir su visos Lietuvos kultūros centrais, žinome, kad jau yra idėja ir kultūros centrus uždaryti, o jų teikiamas paslaugas pirkti rinkoje. Bandoma net tokią idėją prakišti. Grėstų didžiulis pavojus. O centras uždaromas, nes interesas yra jo turtas. Tai galiu iliustruoti paprastu pavyzdžiu. Vilniuje, Kaštonų gatvėje, yra Lietuvos medicinos biblioteka. Tai po kiekvienų Seimo rinkimų atsiranda idėja ją uždaryti, nes pastatas - puikioje vietoje, miesto centre. Taip pat norima išparceliuoti ir Kultūros darbuotojų tobulinimosi centro turtą“, - įtarė J. Rimkus.

Profsąjungų atstovas spėja, jog pastatus Nidoje Kultūros ministerija pasiliks, kad ten jos įtakingesni darbuotojai galėtų leisti vasaras.

Apgavo Vyriausybę

O viena iš centro uždarymo idėjos autorių kultūros viceministrė Nijolė Laužikienė prasiarė, kad ministerija net neatliko jokių skaičiavimų, ar paslaugas pirkti iš privatininkų kainuotų pigiau. Taip teigta tik norint iš Vyriausybės išgauti pritarimą.

„Mes gavome principinį Vyriausybės pritarimą uždarymui, o dabar atliksime kitas procedūras. Visi skaičiavimai atliekami gavus Vyriausybės principinį pritarimą. Bet argumentaciją uždaryti centrą turime pakankamą“, - sakė N.Laužikienė.

Kaip bus elgiamasi su centro turtu, viceministrė neišdavė. Neatsakė ir į tai, ar ministerija pasiliks vilas Nidoje, kad būtų kur atostogauti.

„Šie klausimai dar tik bus sprendžiami, jie dar nėra išspręsti“, - tikino N.Laužikienė.

Rimantė TAMOLIŪNIENĖ, geriausia 2010 m. Lietuvos bibliotekininkė:

- Naikinamas Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras. Ar jis iš tikrųjų toks nereikalingas?

- Pati jame buvau du ar tris kartus. Būdavo visaip. Vieną kartą seminarai buvo gana žemo lygio. Bet daug dažniau ten būdavo gerų dalykų, daug patirties duoda, kuri vėliau praverčia. Kartą užsiėmimus vedė bulgarė, tai labai naudingos informacijos gavome. Kitą kartą irgi viskas buvo labai gerai. Iš esmės centre daug daugiau gerų nei blogų dalykų būdavo, todėl jis iš tiesų reikalingas.

- Visos ministerijos turi savo darbuotojų tobulinimosi centrus, Vyriausybė nusprendė naikinti tik šitą. Ką tai reiškia?

- Dar daugiau nerimo kelia ketinimas naikinti Kultūros rėmimo fondą, iš kurio įvairiems projektams gaudavome daug lėšų. Vietoj jo kuriama Meno taryba. Kultūros darbuotojams dėl to atsirado labai daug klausimų: ar čia nebus ir vėl taip, kad prie pinigų prieis tik savi. Kultūros darbuotojų tobulinimosi centro naikinimas taip pat kelia daug klausimų. Visų pirma, ar nebus taip, kad iš viso nebebus tobulinimosi galimybės. Ir iš viso kultūrai skiriama per mažai dėmesio.

- O gal iš viso nebereikia bibliotekų ir kultūros centrų, jei jie masiškai uždarinėjami?

- Kai kultūrai neskiriama dėmesio, tai paskui dėl to turime didinti Policijos departamento finansavimą, teisėsaugos finansavimą, nes, jei kultūrai neskiri dėmesio, padidėja nusikalstamumas. Juk būtent per kultūrą žmogui įdiegiamos vertybės. Išsilavinęs, apsišvietęs, kultūringas žmogus neis vogti ar žudyti. Kultūros darbuotojai sukandę dantis laukia, kada krizė baigsis. Gal tada bus geriau. Bet švietimas, medicina ir kultūra visada yra tos sritys, kurioms finansavimas labiausiai karpomas. Gaila, bet Lietuvoje nesuvokiama kultūros svarba.

Parengta pagal dienraštį "Respublika"